

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Katedra klasických studií

Mediterránní studia

Úvod do mediteránních studií

Recenze na vybranou knihu

Kateřina Burešová UČO 415605

20012/2013 1. Semestr

Téma: recenze na vybranou knihu

OLIVA, Pavel a Jan BURIAN. *Civilizace starověkého středomoří*. Praha: Svoboda, 1984.

Autoři:

Pavel Oliva se narodil v roce 1923 jako Pavel Ohreinstein. V roce 1941 byl povolán do Terezína a o dva roky později do Osvětimi. Koncentrační tábor přežil a jako symbol vítězství si změnil jméno podle vítězné plodiny- olivy. Po válce vstoupil do komunistické strany a vystudoval klasickou filologii. Věnoval se historii antického Řecka. Mezi další jeho díla patří Oliva P., *Raná řecká tyrannis*. Praha 1954; Oliva P., *Zrození řecké civilizace*. Praha 1976 (přepřacované anglické vydání, London 1981) nebo Oliva P., *Pannonie a počátky krize římského imperia*. Praha 1959

Jan Burian se narodil v roce 1929 a vystudoval latinu a francouzštinu na Karlově Univerzitě. Zabýval se hlavně dějinami antického Říma a převážně obdobím císařství. Působil také jako překladatel latinských a řeckých děl. Mezi další jeho publikace na obdobné téma patří například Burian J., *Řím. Světla a stíny antického velkoměsta*. Praha 1970; Burian J., *Zánik antiky*, Praha 1972; Burian J., *Publius Ovidius Naso*. Praha 1975.

Všechny uvedené publikace obou dvou autorů jsou zároveň obsaženy v bibliografickém rejstříku, ze kterého autoři čerpali. Autoři dále čerpali převážně z cizojazyčné bibliografie.

Kniha *Civilizace starověkého středomoří* je obsáhlá, přehledná a lze ji chápat jako ucelenou učebnici vývoje starověkých civilizací v oblasti středomoří. Nejen, že podrobně popisuje kulturní vývoj, ale velký důraz klade i na umění a podobu tehdejší společnosti. Velkou předností je příloha se 176 stranami fotografií všech významných děl spadajících do tohoto období, což určitě ocení i studenti uměleckých oborů. Kniha je chronologicky řazená a jednotlivé kapitoly jsou doplněné o historické mapy, náčrty dobové tvorby, půdorysy staveb a schémata. Publikace zároveň obsahuje rozsáhlý jmenný rejstřík, který určitě ulehčí orientaci a hledání v textu. Její rozsah sahá přibližně

od 10. tisíciletí před naším letopočtem až do 8. století našeho letopočtu. Celkem obsahuje dvacet osm kapitol. Ty jsou řazeny nejen chronologicky, ale i podle nejvýznamnějších starověkých civilizací na území středomoří. Autoři si ve své publikaci kladli za cíl poskytnout čtenáři ucelený přehled vývoje dějin starověkého středomoří. Zároveň bylo cílem prohloubit povědomí o starověku pro českého čtenáře a přispět tím k česky psané bibliografii, které bylo tohoto druhu málo.

V úvodu autoři nastiňují důležitou roli starověkých civilizací a jejich působení na dnešní společnost. Například, výtvarné umění do dnes čerpá z Antiky a myšlenky řeckých filozofů jsou známy až do dnes. „*S antickým dědictvím se setkáváme i v našem každodenním životě. Platí to o estetických představách a do jisté míry i o etických zásadách, které mají svůj základ v teoreticky zaměřeném myšlení předních řeckých filozofů.*“¹ Také exaktní vědy mají svůj původ, jak ve starověkém Řecku, tak v mnohem starších civilizacích na území Mezopotámie, starověkého Egypta a předního východu. K prozkoumání těchto starověkých civilizací značně přispěl rozvoj archeologie.

Na tomto díle velice obdivuji jeho rozsáhlost a hlavně zpracování historických událostí se všemi detaily. Pokud hledáte zdroj pro zpracování nějakého tématu z období starověkých civilizací, starověkého Řecka nebo Říma, tak Vás tato kniha určitě nezklame. A studenty dějin umění určitě potěší vložená příloha s fotografiemi důležitých uměleckých děl od prvních sošek z keramiky, slavných řeckých a římských soch, až po středověké, novověké a moderní zpracování historických událostí a mytologických výjevů.

Jako menší nedostatek bych hodnotila absenci map se znázorněním důležitých bitev a jejich letopočty přímo na mapě. Popřípadě i graficky znázorněný posun vojsk pro rychlejší a lepší orientaci čtenáře. Jinak této knize nemůžu nic vytknout. Jak sami autoři v úvodu uvádějí, jejich cílem bylo chronologicky popsat dějiny starověkých civilizací, ale zároveň brát v potaz teritoriální umístění civilizací. Proto bylo velmi těžké seřadit časovou linii s oblastmi děje, aby vše na sebe navazovalo. Ve výsledku se pak v kapitolách musí čtenář občas vracet nazpět, pokud chce získat ucelený vývoj určité kultury.

¹ Úvod. PAVEL OLIVA, Jan Burian. *Civilizace starověkého středomoří*. Praha: Svoboda, 1984, s. 9. ISBN 25-106-84

V závěru bych chtěla shrnout, že se autorům podařilo objasnit kulturní a politický vývoj i těch nejstarších civilizací středomoří. Publikace je nejen chronologicky řazená, ale zároveň je řazená podle teritoriálního umístění civilizací. Autoři v publikaci nastínili složení starověké společnosti i běžný život občanů, například čím se živili, jaké bylo jejich živobytí a jaké měly postavení ve společnosti. Objasnili vzájemné propojení mezi starověkými kulturami, vzájemné přebírání kulturních i uměleckých aspektů.

Máte pěknou češtinu, dokážete zaujmout čtenáře. Podařilo se Vám výstižně nastítnit obsah knihy a vystihnout její přínosnost a nedostatky. Na příště si raději dopředu lépe ujasněte, pro koho píšete (je sice pravda, že tuto recenzi budu číst pravděpodobně jen já, ale je dobré zvyknout si na neadresná vyjádření, viz „tak Vás tato kniha nezklame“).